

Caspari Center NYHETER

Juni 2011

Utruster den
neste generasjonen av
Jesus-troende jøder

Fremtiden for den messianske bevegelsen i Israel

«Jeg håper å se en endring i holdningene til Yeshua i samfunnet. Jeg ønsker å se navnet Yeshua, ikke Yeshu, i bruk i alle skolebøker og undertekster for TV og film som er produsert i Israel.» - Dan Sered, leder av Jews for Jesus i Israel.

«Mitt håp er at troende i landet vil ha en mer fremtredende rolle i samfunnet, og vil delta i beslutningsprosesser som former landet vårt. Så vi må oppmuntre barna våre, den neste generasjonen, til å engasjere seg for fullt i samfunnet.» - Michael Decker, advokat og ledende juridisk aktivist i Jerusalem Institute of Justice.

«For 60 år siden var det veldig få messianske menigheter her i landet. I dag finnes det menigheter i nesten alle byer og tettsteder rundt om i landet. Dette er ikke tilfelle i mange arabiske landsbyer og tettsteder. Jeg ønsker å se flere menigheter ledet av troende med muslimsk bakgrunn bli plantet i områder hvor det i dag ikke finnes troende, og jeg tror messianske troende kan spille en viktig rolle for å få dette til.» - Raja Gires

Dette var tre av svarene på spørsmålet: «Hva er ditt håp og din drøm for den messianske bevegelsen i Israel i 2025?» Dette spørsmålet ble stilt åtte unge ledere i den messianske bevegelsen på Caspari Centers "åpne dag" den 13. mai. De var blitt invitert til å dele noen tanker om de muligheter og

utfordringer som den messianske bevegelsen i Israel opplever i dag, og som den vil møte i fremtiden.

Den åpne dagen på Caspari Center markerte åpningen av senteret i nye lokaler. Selv om vi har hatt åpent siden februar, ga denne dagen oss muligheten til å invitere venner og partnere for å feire flyttingen sammen med oss. Det var derfor

naturlig at fokuset for dagen var et tema som har vært sentralt i Casparis visjon og arbeid over mange år: Den neste generasjonen av Jesus-troende jøder.

De unge talerne, alle i tjue- og trettiårene, delte sine erfaringer fra ulike tjenester, fra barne- og ungdomsarbeid til evangelisering, teologisk forskning, forsoningsarbeid og rettighetsforkjempelse. Bildet som ble tegnet for de mer enn 80 lokale og internasjonale gjestene viste stor variasjon; mange muligheter, men også mange utfordringer.

Dan Sered la vekt på viktigheten av å gripe mulighetene for evangelisering. Det er en økende åpenhet og nysgjerrighet vedrørende evangeliet og Yeshua blant mange israelere. Et eksempel er plakatkampanjer hvor slagordet Yeshu=Yeshua=Yeshuah (Jesus=Yeshua=frelse) settes opp i veikryss rundt om i landet som har resultert i hundrevis av oppringninger fra interesserte forbipasserende. Den største utfordringen for evangelisering er å rekruttere nok «arbeidere for innhøstingen.»

Barukh Cvasnika, i sitt bidrag om å utvikle en messiansk teologi, oppmuntret den yngre generasjonen til å studere og uttrykke en autentisk messiansk-jødisk teologi og levemåte. Dette kan bare gjøres i rammen av et forpliktende fellesskap, enten det er en husgruppe eller en større menighet. Det er viktig at flere gir skriftlig og muntlig uttrykk for sin teologiske tenkning og praksis og gir nok rom for en åpen diskusjon om de sentrale problemstillingene på tross av de ulike meningene som kan og vil finnes. Han peker på at i utviklingen av en messiansk teologi må fokuset være på praktisk teologi som relaterer til en riktig forståelse av Gud, Guds folk, landet Israel og Toraen som sentrale elementer i en slik teologi.

Ilya Lizorkin, fra Haifa teologiske institutt, påpekte ubalansen mellom antallet troende som er russisktalende immigranter i landet og deres representasjon i messianske lederforum og fellessamlinger, og ressursene som blir investert i dem av lokale og internasjonale organer. De føler seg derfor seg mindre tilbøyelige til å bruke gavene sine til å styrke det større fellesskapet av troende.

55 HaNevi'im St., PO Box 46
Jerusalem 91000, Israel
Telefon: +972 2-6233926
Faks: +972 2-6251933
E-post: Caspari@caspari.com

Vårt USA-kontor:

PO Box 147
Wheaton,
IL 60189 USA
Telefon: +1 630-668-3328
Faks: +1 630-668-6473
E-post: CaspariUSA@caspari.com

www.caspari.com

«Det er noe vi ikke har råd til som en bevegelse». Det utfordrer fellesskapet til å investere mer i å bygge relasjoner på tvers av kulturelle og språklige hindringer for å unngå at gruppene isolerer seg selv, og oppmuntre til enhet blant ulike grupper troende, både blant jødisk troende, men og mellom jødiske og arabiske troende.

Det er utvilsomt mange utfordringer som vil møte det troende fellesskapet i årene som kommer. Ilya Lizorkins svar på spørsmålet om fremtiden var: "Enten mister vi den neste generasjonen troende, eller så gjør vi det ikke!" Dette ble primært sagt i referanse til troende immigranter, men det er en reell fare som truer hele bevegelsen. Vi har ikke råd til å miste den neste generasjonen. Miri Bulat, som snakket om barn og unge, pekte på utfordringene for å lære opp barn og unge til å kjenne bibelen i en situasjon hvor internet, TV og mobiltelefoner fyller det meste av tiden deres.

Både Miri og Shachar Chalamish, som jobber med disippeltrening i organisasjonen Lech Lecha, understreket at det i dag finnes en fantastisk generasjon barn og unge som elsker Herren og som er gode vitner blant sine venner på skolen og i militæret. Vi må støtte dem, engasjere oss i livene deres og be for dem og med dem, og vi vil se at Herren vil gi frukt.

Den åpne dagen var i seg selv et oppmuntrende bevis på det faktum at det er mange ressurssterke unge ledere med et hjerte for og et kall til å tjene i dette landet. Vi må fortsette å be om at Herren vil styrke dem og reise opp flere nye ledere og bruke dem til å bygge hans legeme i Israel.

Knut Høyland

Hvor gikk Jesus på skole? Jødisk utdanning på Jesu tid

Det nye testamentet gir flere hint om hvordan et ungt jødisk barn ble utdannet. Paulus forsøkte å vinne tillit fra en sint folkemengde i Jerusalem ved å fortelle dem at «Ved Gamaliels føtter fikk jeg grundig opplæring i fedrenes lov» (Apg. 22,3). Senere skrev han til Timoteus: «Helt fra barndommen har du kjent de hellige skrifter» (2. Tim. 3,15). Siden Timoteus far ikke var jøde, kan vi anta at hans mor og bestemor, som var gudfryktige kvinner (2. Tim 1,5), enten lærte ham skriftene selv, eller ansatte noen andre til å gjøre det.

Vi vet nesten ingen ting om Jesu faktiske utdanning. Vi vet at han kunne lese skriftene (Luk. 4,16), og kanskje kunne han skrive (se Joh 8,6-8), selv om skriving ikke var noe alle lærte. Imidlertid vet vi nok om jødisk utdanning på den tiden til å gi et ganske godt bilde av hva slags opplæring Jesus hadde.

Faren hadde ansvaret for den første delen av den formelle utdannelsen. Så fort barnet kunne snakke skulle han lære noen bibelvers. Når han var rundt tre år, begynte læringen av det hebraiske alef-bet. Fokuset i begynnelsen var å trene opp hukommelsen, og bokstavene ble lært både forlengs og baklengs. Siden skrevne dokumenter var sjeldne, og bare tilgjengelige for få personer, var hukommelsen på mange måter viktigere enn å kunne lese. Den ideelle studenten ble sammenlignet med en susterne som ikke mistet en dråpe vann, og om en som glemte noe ble det sagt at han var som en som forspilte sitt liv (Pirkei Avot 3,10 i *Mishna*). Studenten skulle repetere det han hørte ved å bruke de samme ordene som læreren. Så det er ingen overraskelse at noen av Jesu sitater høres veldig ut som sitater av andre rabbier på den tiden. Denne metoden å lære på hjelper oss å forstå hvorfor Jesus noen ganger bare siterte deler av skriftene: han visste at publikumet ville fylle inn resten selv.

Bare fem år, begynte barnet å lære bokstavene så han kunne studere toraen. Det er mulig at jenter også fikk denne elementære opplæringen i skriftene. Men, generelt var det bestemt at jenter ikke skulle fortsette med slike studier av flere grunner: de hadde andre oppgaver; noen emner var regnet som upassende for kvinner; om jenter studerte, kunne det føre til for mye kontakt med gutter; og til slutt, ble det hevdet at en kvinnes sinn ikke var egnet for å studere.

I generasjoner før det andre tempelet ble ødelagt innstiftet Joshua ben Gamliel regler for skolevirksomhet. Det er mulig at mye av det han formaliserte allerede eksisterte på Jesu tid. Ved 6 eller 7 års alder skulle alle guttene gå i skole som var tilknyttet den lokale synagogen. Læreren, vanligvis chazzanen (kantoren) i synagogen, underviste ved å tegne bokstavene på en tavle. Da Jesus refererte til tøddelen (Matt 5,18) er det klart at han mente den nyere kvadratskriften, ikke den gamle hebraiske skriften.

Den første lesningen var fra 3. Mosebok fordi den inneholdt noen av reglene som var nødvendige for dagliglivet. Foruten historiene som omfatter det meste av de to første bøkene i toraen, som allerede ville være kjent for barnet. Under studiet ble alle bøkene i toraen og profetene studert, inkludert de avsnittene (som historien om Amnon og Tamar) som ikke var gitt en offentlig arameisk oversettelse (targum) under opplesningen av skriftene i synagogen. Naturlig nok var undervisningen av skriftene ispedd mange av tradisjonene til det jødiske folk, og barna lærte å resitere Shemaen, velsignelsen etter måltidet og andre velsignelser. Lesning og resitering av bønner ble gjort høyt.

Det var lærerens ansvar å lære opp barna til rett oppførsel og de rette verdier. De skulle for eksempel lære å unngå å ha befatning med voldelige mennesker, undertrykke bitterhet og unngå favorisering. All urett ble straffet, men læreren skulle først og fremst formidle ideen om at synd er frastøtende, ikke bare vektlegge straff.

Det var selvfølgelig også fysisk avstraffelse i skolen, men den skulle aldri være for hard. Det foretrukne instrumentet var en rem, aldri en kjepp.

Faren var ansvarlig for å se til at sønnen fikk en slik formell utdanning fram til han var 13 år. Fra da av og videre, gikk ikke lenger gutten til «Bet Sefer» men var ansvarlig for å studere på egenhånd med andre voksne. Men, farens ansvar stoppet ikke her. Han skulle lære sønnen et yrke, vanligvis det samme som han selv hadde. Det ble sagt at «om du ikke lærer din sønn et yrke, gjør du ham til en røver.»

Av Ray Pritz (artikkelen er et opptrykk av en artikkel som var i Caspari nyhetsbrev i 1997)

Hans underfulle veier

Noen har sagt at Gud snakker til oss på underfullt vis. Hans veier er definitivt ikke våre veier, men de gode nyhetene er at han alltid kommuniserer med hver enkelt av oss, om vi bare vil lytte. Noen ganger snakker han til oss ved å bruke en uventet kilde, en «underfull måte» for å få vår fulle oppmerksomhet: et esel som tjente som hans munnstykke (4. Mos. 22,21-38), en stekende sommersonne og en nattehimmel full av stjerner (Sal. 19,1-6), et plutselig visst fikentre (Matt. 21,18-22).

Nylig under mitt besøk i Jerusalem, brukte han noe usannsynlig, en stri gammel kjøpmann, for å kommunisere med meg.

Jeg hadde mange ting å tenke på mens jeg gikk gjennom *shuken* (markedet) i Jerusalems gamleby for å lete etter noen små gaver. Jeg var bekymret for barna mine og grublet på noen jobb-relaterte prosjekter med korte tidsfrister som ventet på meg når jeg returnerte til USA. Og jeg tenkte på de siste nyhetsoverskriftene som bare var et nytt kapittel i den lange historien om den alltid eskalerende striden i Midtøsten. Jeg var spesielt oppmerksom på disse overskriftene den dagen mens jeg vandret gjennom selve byen som ligger i kjernen av mange av disse spenningene.

Jeg gikk inn i boden til en gammel selger. Han drakk en kopp te, men satt den ned så fort han så meg såvidt berøre et sjal han hadde på utstilling.

«De selger disse sjalene over alt,» tenkte jeg. «Jeg kan like godt kjøpe det her og bli ferdig med denne handleturen.» Jeg brydde meg egentlig ikke, men deltok i forhandlings-ritualet så jeg kunne gjøre unna handelen og komme meg ut av den lille butikken. Jeg kunne aldri slå selgerne i deres eget spill. Jeg var både en amatør og en turist, og mennene på markedet gjorde denne typen pruting hele dagen for å forsørge familiene sine.

Etter en diskusjon frem og tilbake, kom vi fram til en pris som virket rimelig. Jeg fisket ut lommeboken og la sheklene i handa hans. Han tok pengene fra meg, tok ett skritt til pengeboksen, stoppet og så på meg en lang stund.

Han ga meg nesten alle pengene tilbake. Jeg var forvirret. Dette er ikke typisk for hvordan business blir gjort i gamlebyen – eller de fleste andre steder for den saks skyld.

Forvirret startet jeg å telle myntene igjen.

Han ristet på hodet og sa stille: «Jeg vil se at du smiler. Du ser trist ut.»

Så smilte han til meg og repeterte ordene.

Jeg begynte nesten å gråte på stedet, men i stedet ga jeg selgeren et smil og takket ham veldig mens han pakket varene mine.

Da jeg forlot *shuken* takket jeg Gud for at han brukte en usannsynlig budbringer for å få oppmerksomheten min og kommunisere sin omsorg. Tyngden i sjela mi ble lagt på Hans byrdebærende skuldre.

Jesu tilhørere i det første århundret var tyngt av de samme familierelaterte, jobberelaterte og politiske bekymringer som jeg strevde med. To spørsmål ligger på hjertet til de som bekymrer seg: *Gud, er du der? Bryr du deg?*

Jesus besvarte disse spørsmålene med en invitasjon: «Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, så vil jeg gi dere hvile. Ta mitt åk på dere og lær av meg, for jeg er tålsom og ydmyk av hjertet, og dere skal finne hvile for deres sjeler. For mitt åk er godt, og min byrde lett.» (Matt. 11,28-30)

Ja, han er der. Ja, han bryr seg, til og med mer enn det vi gjør! Han lover å undervise og veilede de som har bundet seg selv til ham. Et åk er et arbeidsredskap for en tung byrde; likevel, Jesus snur bildet på hodet og forteller oss at hans åk gir oss hvile. Ordet brukt for hvile i dette avsnittet er mer enn bare et opphør av fysisk arbeid. Hvile betyr også å ha en rolig og tålmodig forventning, slik det er beskrevet i denne bibelske lovsangen:

**Herre, mitt hjerte er ikke hovmodig, mine øyne er ikke stolte.
Jeg gir meg ikke av med slikt som er for stort og underfullt for meg.
Nei, jeg har brakt min sjel til ro og gjort den ganske stille,
som et lite barn hos sin mor når det har stilt sin tørst; slik er min sjel i meg.
Vent på Herren, Israel, fra nå og til evig tid! (Sal. 131)**

Jesus kom ikke for å legge flere bekymringer, plikter og lov-drevne ritualer på de trette skuldrene til sine etterfølgere. Han ga dem hvile ved å gi dem seg selv.

Jeg smilte igjen da jeg gikk ut av *shuken*, denne gangen som et tegn på overgivelse til den Ene som brydde seg nok til å minne meg på sin omsorg ved å bruke en uventet stemme i et overfylt og støyfullt marked.

Nei, Hans veier er ikke våre veier. Og jeg er takknemlig for det.

Michelle Van Loon

Oppdateringer fra arbeidet

20. mars – 17. april var Caspari Center vertskap for 21 studenter fra Menighetsfakultetet i Oslo, et 4 ukers studieprogram med fokus på bibelsk historie, geografi og arkeologi. Menighetsfakultetet har over lengre tid vært en samarbeidspartner for Caspari Center, spesielt gjennom arbeidet med utgivelsen av *Jewish Believers in Jesus*, redigert av Reidar Hvalvik og Oskar Skarsaune.

Dr. Richard Harvey ga en forelesning med tittelen: «Gjeldende trender i messiansk-jødisk teologi – Yeshua, Tora og Israel» 12. april på Caspari Center. Forelesningen var en del av vår månedlige forelesningsserie. Richard Harvey er forfatteren av *Mapping Messianic Jewish Theology* og underviser på All Nations Christian College i England. Forelesningen hadde rekordstort oppmøte med 110 personer tilstede.

Forandringer i staben i USA: Vi er glade for å presentere **Michelle van Loon** som vår nye amerikanske administrative assistent. Michelle er kjent av våre nyhetsbrevlesere som forfatteren av andaktene det siste halvannet året. I tillegg til hennes engasjement i Caspari fortsetter hun å jobbe som forfatter og konsulent for kristne organisasjoner i USA. Michelle er en jødisk troende, bor i Illinois og er gift med Casparis internasjonale styremedlem Bill van Loon. Vi er glade for å ha Michelle som en del av teamet. Hun vil erstatte Mary Jo Pribble, som har jobbet som administrativ assistent i mange år. Vi er utrolig takknemlige for det gode og dedikerte arbeidet Mary Jo har gjort de siste årene, og vi ber om Guds velsignelse for henne når hun går inn i en stilling i en annen organisasjon.

media review

Utvalgte sitater fra Caspari Center Media Review. Caspari Center utgir en ukentlig oppsummering av artikler skrevet i den israelske pressen som omtaler messianske jøder, jødisk-kristne relasjoner, misjonsarbeid og kristne i Israel. For å motta «Media Review» gratis (på engelsk) send e-post til subscriptions@caspari.com eller register deg på vår nettside: http://www.caspari.com/media_review/.

Etter den kritiske presentasjonen av anti-misjons organisasjonen Yad L'Achim i kanal 1s program Mabat Sheni (Ved andre øyekast), har Yad L'Achim gått ut i media for å forklare hvorfor de regner messianske jøder til å være en slik trussel for deres forståelse av hvem som er en jøde.

HaShavua BeAshdod (8. april) trykte et brev fra Yad L'Achim som sier: «Yad L'Achim opprettholder religionsfrihet, frihet til å tilbe og respekt for all religiøs tro. 'Messianske Jøder' derimot er en helt annen sak: medlemmene av sekten aksepterer alle de kristne grunnsetningene og forsøker å forfølge jødene ved bedrageri og å dra dem inn i kristendommen. De presenterer seg selv som jøder (de kaller prestene sine 'pastorer' og 'rabbinere') og dermed påvirker dem som søker å komme nærmere jødedommen til å komme til forelesningene deres. Deres prinsipielle håp og visjon (ofte nevnt i litteraturen deres) er komplett utslettelse av det jødiske folk generelt og av den jødiske tilstedeværelsen i Landet spesielt.»

I en artikkel med tittelen «Jødernes krig» (*Ha'Emek ve-ha-Galil*, 29. april), hevder Fatachiya Nerya, en Yad L'Achim arbeider, at messianske jøder opererer avvikende fra moderne kristendom, som «spinner et nett rundt jøder» i finansiell eller følelsesmessig nød. «Messianske jøder [...] skjuler til en viss grad i deres framreden deres kristne identitet og skaper inntrykket av at de faktisk er jøder – bare jøder som tror på «den mannen». De ber [i synagogen], de knytter tefilin, de sier velsignelsen, de feirer høytidene, de høres ut som nasjonal-religiøse sionister, de tjener i militæret, de presenterer seg selv som veldig, veldig jødiske – alt er gjennomtenkt ned til den minste detalj. Folk bør ikke lyve til jøder og gi dem inntrykket av at de fortsetter å være jødiske mens de egentlig prøver å lure dem.' 'Det er en lov i Israel som sier at alle må oppgi all informasjon om et produkt som blir solgt. «Jødedom» er en veldig tydelig definert enhet, som ikke inkluderer kristendom. I den klareste definisjonen som finnes er ikke kristendom jødedom. Det er avgudsdyrkelse.'

Bønneemner

- Takk Herren for unge ledere i den messianske bevegelsen. Be for styrke og oppmuntring når de møter vanskelige utfordringer og be om at flere unge ledere må bli kalt og utrustet for tjeneste.
- Be for den ustabile politiske situasjonen i Midtøsten. Be om visdom for lederne og dømmekraft for de troende i lys av de politiske utviklingene.
- Be for enhet blant arabiske og jødiske troende.
- Be for beskyttelse for troende som opplever trakassering og opposisjon, spesielt i Arad og Ashdod.
- Takk Herren for nye lokaler for Caspari Center og de nye mulighetene dette åpner for arbeidet vårt.
- Be for de kommende Caspari arrangementene denne sommeren: seminar for ledertrening i Jerusalem, arrangement for single i nord og Bridgebuilders treff i Beit Jala.
- Be for rekruttering av nye voluntører for 2011/2012 og for visum for dem og ansatte som kommer tilbake etter en periode i utlandet.

Ønsker du mer informasjon om Caspari Center og vårt arbeid ta kontakt: E-post: caspari@caspari.com Nettside: www.caspari.com

Du kan støtte vårt arbeid gjennom forbønn, volontørtjeneste og gaver. Send din gave til Den Norske Israelsmisjon, kontonr.: 3000.15.24425 (merk "Gave - Caspari")